

Debattartikel från Justitiedepartementet

"Nu moderniserar vi reglerna för gode män"

Publicerad 20 april 2018

Debattartikel av biträdande justitieminister Heléne Fritzon i Dagens Samhälle, 19 april 2018.

Över hela landet ställer tiotusentals personer upp året runt som gode män och förvaltare, ofta för en närstående. Det kan handla om att se till att den närståendes räkningar blir betalda eller att han eller hon får den vård eller omsorg han eller hon har rätt till. Att ställa upp som god man är en mycket viktig samhällsinsats.

I de allra flesta fall gör ställföreträdaren en värdefull insats för att göra vardagen tryggare för en medmänniska, som kanske drabbats av en sjukdom, lever med en funktionsnedsättning eller är en ung ensamkommande flykting. Men tyvärr förekommer det att ställföreträdare missköter sitt uppdrag, och det tar regeringen på stort allvar.

År 2015 trädde ny lagstiftning i kraft som skärpte den kontroll som överförmyndaren ska göra av tilltänkta gode män och förvaltare. Överförmyndaren ska göra en aktiv efterforskning. Det kan handla om kontroll av belastningsregister och Kronofogdemyndighetens register eller inhämtande av referenser. Överförmyndaren ska också undersöka att den tilltänkte ställföreträdaren inte har fler uppdrag än vad han eller hon klarar av.

I juni 2016 kallade justitieminister Morgan Johansson (S), som då var ansvarig minister, till samtal med företrädare för länsstyrelser och Sveriges kommuner och landsting om problemen i tillsynen. Regeringen gav därefter ett skarpt uppdrag till de ansvariga länsstyrelserna att förbättra tillsynen och stödet till landets överförmyndare.

Regeringen har också infört en lag om framtidsfullmakter. Man har nu möjlighet att genom en framtidsfullmakt utse någon som kan ha hand om ens ekonomi – om man senare i livet inte klarar av det själv. Det stärker självbestämmandet för den enskilde och ger bättre förutsättningar att behålla kontrollen över frågor som är av stor betydelse. En trygghet både för den enskilde och anhöriga.

De åtgärder som har genomförts har haft positiva effekter. Bland annat har länsstyrelserna intensifierat sin samverkan inom tillsynsområdet. Det krävs dock ytterligare åtgärder.

En förstärkt och mer samordnad tillsyn i hela landet är avgörande för att stärka rättssäkerheten och likabehandlingen. Det behövs också för att höja kvaliteten i verksamheten och motverka kriminella ageranden som drabbar människor i en utsatt situation.

Regelverket om gode män och förvaltare behöver moderniseras. Till exempel behöver det övervägas om det bör införas ett nationellt ställföreträdarregister och om det finns behov av central aktör med ansvar för att samordna tillsynen.

Regeringen vill värna det ideella inslaget som bas i ställföreträdarsystemet. Tack vare det ideella engagemanget är ställföreträdaren oftast lokalt förankrad och finns tillgänglig utanför kontorstid. Han eller hon kan dessutom stötta sin huvudman i både personliga och ekonomiska frågor. Det är en stor fördel att det stödet kan ges av en och samma person.

Samtidigt behöver det belysas närmare om vissa speciella uppdrag bör kunna utföras av professionella ställföreträdare. Det behöver också ses över hur rekryteringen av gode män och förvaltare kan stärkas och hur stödet och utbildningen till ställföreträdarna kan förbättras.

För regeringen är det alltså tydligt att regelverket om gode män och förvaltare behöver ses över. Flera av de problem och brister som har uppmärksamats kräver dock inte lagstiftning. De kan i stället lösas snabbare och mer effektivt genom till exempel uppdrag till ansvariga myndigheter.

Regeringen arbetar aktivt för att utveckla ställföreträdarverksamheten och åtgärda bristerna i tillsynen. Ett fall av misskötsel är ett för mycket! Alla har rätt till en trygg vardag.

Heléne Fritzon
biträdande justitieminister (S)

Regeringskansliet

Debattartikel från Justitiedepartementet, Kulturdepartementet,
Socialdepartementet

Sverige ska bli bättre för alla hbtq-personer

Publicerad 05 augusti 2017 Uppdaterad 15 augusti 2017

Debattartikel av Alice Bah Kuhnke, kultur- och demokratiminister, Annika Strandhäll, socialminister och Heléne Fritzon, migrationsminister och biträdande justitieminister. Aftonbladet Debatt 5 augusti 2017.

Nu är det Stockholm Pride, en kraftfull manifestation för hbtq-personers rättigheter. En omistlig del i den kamp som pågår varje dag för alla människors lika värde, möjligheter, rättigheter och skyldigheter. I flera decennier har den globala hbtq-rörelsen kämpat för alla människors rätt att få vara sig själva och få ta plats som den de är. Hbtq-rörelsen visar styrkan i att vi människor är olika, samtidigt som våra olikheter aldrig får vara en ursäkt för orättvisor.

Kampen för lika rättigheter har alltid varit global. I alla världens länder kämpar modiga människor för att få sitt människovärde erkänt och respekterat av stater som alltför ofta svikit. Många framgångar har nåtts, men än i dag finns dödsstraff för homosexualitet i flera stater. Transpersoner tvingas genomgå sterilisering för att få sin könsidentitet erkänd. Hbtq-personer förföljs och förtrycks på många platser på vår jord.

Trots många framsteg återstår mycket arbete även i vårt land. Ojämligheten är fortfarande tydlig när det kommer till möjligheten att leva sina liv som man vill. Sverige måste bli bättre och det kommer att kräva fortsatta initiativ och hårt arbete av regeringen.

Väl medvetna om allt arbete som ligger framför oss är regeringen samtidigt glad för de historiska reformer som vi åstadkommit så här långt under mandatperioden:

- Personer som drabbats av det tidigare steriliseringskravet i könstillhörighetslagen ska kunna få rätt till statlig ersättning om 225 000 kronor. Regeringens förslag har under våren varit på remiss och vi planerar ett lagförslag till riksdagen nästa år.
- Regeringen vill modernisera könstillhörighetslagen, för att ge den enskilde större rätt att definiera sig själv. Arbetet pågår nu i regeringskansliet.
- Regeringen föreslår att transpersoner ska inkluderas i bestämmelserna om hets mot folkgrupp, olaga diskriminering och åtalsregeln avseende förolämpning. Det innebär att skyddet för transpersoner stärks på flera sätt.
- Regeringen har gett Migrationsverket i uppdrag att stärka kompetensen i hbtq-frågor för att fortsätta arbetet för att säkerställa en hög rättslig kvalitet i asylärenden där sexuell läggning och könsidentitet åberopas.

Vi har även tagit de avgörande stegen för att bana väg för nya reformer. Regeringen har tillsatt en bred utredning om föräldraförsäkringen. Den har uppdraget att föreslå hur olika familjekonstellationers tillgång till försäkringen kan underlättas. Vi har även tillsatt en utredning om modernare regler om faderskap och föräldraskap.

Regeringen har också gett den tidigare RFSL-ordföranden Ulrika Westerlund i uppdrag att utreda hur transpersoners levnadsvillkor kan förbättras och rättigheter stärkas. Westerlund ska lämna sina förslag till regeringen i höst och underlaget kommer vara avgörande i arbetet framöver.

Regeringen imponeras och inspireras av den kamp, inte sällan på liv och död, som hbtq-personer bedrivit och alltjämt bedriver för sina rättigheter. Vi är stolta över modet beslutsfattare före oss visat när de drivit igenom reformer för allas lika rättigheter, trots högljudda protester.

På lördag går flera ministrar i Prideparaden, och redan nu ser vi fram emot att Sverige nästa år kan välkomna hela världen att fira Europride här.

Men allra bäst förvaltar vi kampen och modet genom att varje dag fortsätta arbeta för att Sverige ska vara ett land för alla.

Alice Bah Kuhnke, kultur- och demokratiminister (MP)

Annika Strandhäll, socialminister (S)

Heléne Fritzon, migrationsminister och biträdande justitieminister (S)